

M. Saim UYSAL

Demek ki neymiş: Piyasalarla inatlaşmamak gerekiyormuş

1.6.2018

Dövizdeki son dalgalanmada kurların 4.92'ye kadar gelmesinin nedenlerini sağlıklı tespit etmekte yarar var. Araştırma şirketlerinin yaptıkları anketlerde halkın %40'ları aşan, AK Parti tabanının ise %60'a yakın kısmı dövizdeki artışı dış güçlerin komplosu olarak değerlendiriyor. Siyasi iktidarın söylemleri de bu paralelde.

Gerçek neden ise makroekonomik göstergelerin bozulması ve küresel finans koşullarındaki radikal değişikliklere adapte olamayışımızdı. Küresel likidite koşullarının tamamen değiştiği, faizlerin yükselme eğilimine girdiği, küresel merkez bankalarının bilanço küçültmeye başladığı, doların tekrar güçlenme aşamasında olduğu ortama ekonomi yönetimimiz uyum sağlamada gecikti. Hatta gecikmenin ötesinde faiz enflasyon nedenselliği konusunda hayli kafaları karıştıran tartışma açarak bu karmaşıklığa tuz biber ektik. (siyasilerin Londra seyahatindeki açıklamalar) Gelişen ülkeler endeksi son beş yılda %9 değer kazanırken aynı endeksin Türkiye karşılığının son beş yılda %44 değer kaybettiğinin nedenleri üzerinde durmadık. Gelişen ülke paraları son beş yılda dolar karşısında %29 civarında değer kaybederken Türk lirasının aynı sürede neden %60 değer kaybettiği hususlarına gözlerimizi kapadık.

Bütün bunlar olurken enflasyon oranımızın çift hanelerde seyrettiğini, cari açığımızın %6'lara geldiğini, işsizliğimizi bir türlü düşüremediğimizi, seçimler nedeniyle popülist uygulamalara gidildiğinden bütçe açıklarının artmaya başladığını ve reel sektör döviz borcu nedeniyle yüksek dış finansman ihtiyacı içinde bulunduğumuzdan kırılma katsayımızın arttığını dikkate alacak olursak bu dalgalanmalar sürpriz olmasa gerek.

Sonunda sağduyu hakim oldu. Merkez Bankası bir dizi önlemlerle piyasalara, para politikasında kararları bağımsız olarak kendisinin karar verdiğini, sıkı para politikasının gereği neyse onun yapılacağını, uygulamada kafa karışıklığı yaratan para politikasında sadeleşmeye gidileceğini, geç likidite penceresi uygulamasının ana politika aracı olmaktan çıkarılacağını açıklayarak konvansiyonel para politikasına tekrar dönüldüğünü ilan etti. Böylece politika

faizi (300 baz puan artarak) %16.5, geç likidite penceresi faizi %19.5 seviyesine geldi. Merkez'in bu açıklamalarına Sn. Mehmet ŐimŐek'in "piyasalarla inatlaŐmayacađız. Politika setimizi güçlendirdik. Ekonomide yeniden dengeleme süreci baŐladı. Seçim sonrası yapısal reformları daha da hızlandıracağız" açıklaması ile Merkez Bankası baŐkanı ile beraber Londra'da finans kuruluŐları ile yaptıkları temaslar sonucu dolar hızla geriye gelerek bu yazının yazıldığı anda 4.47'lere döndü.

Arabesk te olsa kapitalist bir ekonomi modelindeyiz. Bu modelde baŐarılı olmak için piyasalarla uyum, bağımsız kurum ve kurallar, evrensel standartta demokrasi ve hukuk gerek. Büyümek için yeterli tasarruf ve sermaye birikimimiz yok. Bu nedenle dış tasarruflara, borçlanmaya mecburuz. Borlanabilmemiz için de anlamlı bir reel faiz demeliyiz. Nitekim son faiz artırımını ile geliŐmekte olan ülkeler arasında nominal %16.5 faiz ile Arjantin, Ukrayna ve Mısır'dan sonra en yüksek dördüncü, %5.80 reel faiz ile de Arjantin'den sonra ikinci en yüksek ülke haline geldik.

Bu nlemler sonucu büyümemiz düŐecek, cari açığımız ve enflasyonumuz azalacak ekonomimizin makul dengelere dönmesiyle faizlerin tekrar düŐmesi konuŐulmaya baŐlanabilecek.

Bu parasal önlemler olumlu olmakla beraber seçim sonrası yapısal reform ajandalarına dnmezsek sürdürülebilirlik sağlayamayız.

Geçen hafta yazdığımız "zaman tutarsızlığı" konusuna atıf yaparak yazımızı tamamlayalım. Merkezin söz konusu faiz artırım kararı ve diğer önlemleri zamanında alınsaydı dolar kurunun çok daha aŐađı seviyelerde istikrar kazandığını görecektik.